

ΓΕΝΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΚΛΙΝΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

** Ο Γενικός Κανονισμός Κλινικής Άσκησης του Τμήματος Λογοθεραπείας έχει σκοπό να αναλύσει τις βασικές παραμέτρους που σχετίζονται με την διεξαγωγή της εποπτευόμενης Κλινικής Άσκησης βασιζόμενη σε υψηλά κλινικά, εκπαιδευτικά και ακαδημαϊκά κριτήρια. Ο Γενικός Κανονισμός Κλινικής Άσκησης έχει εγκριθεί με βάση την Απόφαση Συνέλευσης 21-06-2019.*

1. Εισαγωγικά Στοιχεία

Η Λογοθεραπεία – Λογοπαθολογία είναι μια επιστήμη με ερευνητικές, κλινικές και ακαδημαϊκές βάσεις. Ο Λογοπαθολόγος-Λογοθεραπευτής πρέπει να αποκτήσει τόσο ακαδημαϊκή όσο και επιστημονική γνώση μέσω θεωρητικών μαθημάτων αλλά και μέσω κλινικής εμπειρίας την οποία αποκομίζει κατά την επαφή με θεραπευόμενους με διάγνωση διαφορετικών τύπων διαταραχών επικοινωνίας. Επομένως, τα πανεπιστημιακά προγράμματα σπουδών λογοθεραπείας-λογοπαθολογίας πρέπει να περιλαμβάνουν τις παρακάτω μορφές εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Η πρώτη μορφή εκπαιδευτικής διαδικασίας προσφέρεται μέσω ακαδημαϊκών μαθημάτων. Ορισμένα από αυτά αποτελούν προϋπόθεση για την έναρξη Κλινικής Άσκησης, ενώ άλλα μπορούν να πραγματοποιηθούν σε συνδυασμό με αυτήν. Τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών παρέχουν μια εμπειρική και μια θεωρητική βάση την οποία οι φοιτητές θα μπορούν να συνδέσουν στο πλαίσιο της Κλινικής Άσκησης, εφαρμόζοντας διαγνωστικές και θεραπευτικές λογοπαθολογικές προσεγγίσεις.

Η δεύτερη μορφή εκπαιδευτικής διαδικασίας αφορά στην κλινική άσκηση αποκλειστικά. Ειδικότερα, δίνει την ευκαιρία να εφαρμοστούν όσα έχουν θεωρητικά κατακτηθεί στα μαθήματα του ΠΠΣ, υπό την καθοδήγηση του κλινικού επόπτη. Μέσω της Κλινικής Άσκησης ο φοιτητής αποκτά ποικίλες κλινικές εμπειρίες που θα χρησιμοποιήσει στη συνέχεια κατά την πρακτική του άσκηση και μεταγενέστερα στην επαγγελματική του σταδιοδρομία.

2. Η Κλινική Άσκηση υπό Εποπτεία: Μια Επισκόπηση

Η κλινική άσκηση υπό εποπτεία είναι ένα σημαντικό και αναπόσπαστο συστατικό της προπτυχιακής εκπαίδευσης των φοιτητών Λογοθεραπείας. Στα πλαίσια της Κλινικής Άσκησης οι φοιτητές θα έχει ευκαιρίες να συνεργαστεί με επαγγελματίες σε διάφορους φορείς, να εφαρμόσει όλα αυτά που έχει αποκομίσει από τα θεωρητικά μαθήματα και να επεκτείνει τις γνώσεις του.

Η κλινική άσκηση υπό εποπτεία προσφέρει όλες τις κλινικές και επαγγελματικές δεξιότητες για την αξιολόγηση και θεραπεία των ατόμων με λογοπαθολογικές διαταραχές. Επιπλέον, η κλινική άσκηση έχει σχεδιαστεί για να προετοιμάσει τον φοιτητή για το μελλοντικό του ρόλο ως επαγγελματία λογοπαθολόγο-λογοθεραπευτή.

Το Τμήμα Λογοθεραπείας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, ακολουθώντας τις διεθνείς προδιαγραφές της επιστήμης, εισάγει τους φοιτητές στην κλινική άσκηση στο 3^ο έτος φοίτησης και εφόσον έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς ένα σύνολο προαπαιτούμενων μαθημάτων, παρέχοντας ένα πρόγραμμα Κλινικής Άσκησης διαρθρωμένο σε τρία εξάμηνα (5^ο, 6^ο, και 7^ο) κατά το οποίο ο φοιτητής θα πρέπει να έχει ολοκληρώσει **τις απαιτούμενες εκ του επαγγέλματος ώρες Κλινικής Άσκησης** πριν να προχωρήσει στη διεξαγωγή της πρακτικής του άσκησης.

Καθώς η κλινική άσκηση εξελίσσεται κατά τη διάρκεια του ΠΠΣ, μεγαλύτερη έμφαση δίνεται στο διαγνωστικό και θεραπευτικό σχεδιασμό εξατομικευμένων προγραμμάτων για άτομα με λογοπαθολογικές διαταραχές. Ως φοιτητές, καθώς εντάσσονται στα πλαίσια της Κλινικής Άσκησης, λειτουργούν υπό το καθεστώς εποπτείας από πιστοποιημένο κλινικό επόπτη, αποκομίζοντας παράλληλα κλινική εμπειρία η οποία σταδιακά θα του επιτρέψει να λειτουργεί πιο ανεξάρτητα. Εν κατακλείδι, ο φοιτητής αναμένεται να εκτελεί περισσότερα κλινικά καθήκοντά με ελάχιστη εποπτική επιρροή κατά τη διάρκεια της Κλινικής Άσκησης 3.

Στα πλαίσια της Κλινικής Άσκησης, οι φοιτητές επισκέπτονται ποικίλους φορείς υπό εποπτεία, όπως πανεπιστημιακές κλινικές, την Κλινική λογοθεραπείας του Τμήματος, σχολικά πλαίσια, αλλά και ιδιωτικούς φορείς που παρέχουν υπηρεσίες διάγνωσης και αποκατάστασης.

3. Η Δομή της Κλινικής Άσκησης υπό Εποπτεία

Η Επιτροπή Λογοπαθολόγων – Λογοθεραπευτών – Λογοπαιδικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης [CPLLOL – Comité Permanent de Liaison des Orthophonistes/Logopedes de l'Union Européenne], ο Διεθνής Οργανισμός Λογοπαθολόγων – Λογοθεραπευτών – Λογοπαιδικών και Φωνιάτρων [IALP – International Association of Logopedics and Phoniatrics], ο Αμερικάνικος Σύλλογος Ομιλίας – Γλώσσας – Ακοής Λογοπαθολόγων [ASHA – American Speech-Language-Hearing Association] και άλλοι αναγνωρισμένοι σύλλογοι, αποφαινόμενοι πως για να μπορέσει ένας απόφοιτος των προγραμμάτων Λογοθεραπείας να εξασκήσει το επάγγελμα του Λογοθεραπευτή, θα πρέπει να έχει ολοκληρώσει **τις απαιτούμενες εκ του επαγγέλματος ώρες Κλινικής Άσκησης** κατ' ελάχιστο πριν την πρακτική του άσκηση.

Ειδικότερα, για την εκπαίδευση των φοιτητών Λογοθεραπείας, η CPLLOL βασιζόμενη και στις Αρχές της Μπολόνια για την Ανώτατη Εκπαίδευση, εξέδωσε οδηγίες – κριτήρια για την Εποπτευόμενη Κλινική Άσκηση και αναφέρει:

“.....Clinical practice is the element of education where students, under professional supervision, learn to develop and refine the unique skills of the SLT, to integrate and apply the knowledge in the practical aspects of their future occupation and develop essential reflection and clinical decision-making skills of the SLT practitioner. The skills and occupational tools that clinical practice provides for the student cannot under any circumstance be replaced with purely theoretical studies....”

«.....Η κλινική άσκηση είναι εκείνο το στοιχείο της εκπαίδευσης στο οποίο οι φοιτητές, υπό επαγγελματική εποπτεία, μαθαίνουν να αναπτύσσουν και να βελτιώνουν τις μοναδικές δεξιότητες του Λογοθεραπευτή, να ενσωματώνουν και να εφαρμόζουν τις γνώσεις στις πρακτικές πτυχές της μελλοντικής τους απασχόλησης και να αναπτύσσουν δεξιότητες βασικής σκέψης και κλινικής λήψης αποφάσεων του επαγγελματία Λογοθεραπευτή. Οι δεξιότητες και τα επαγγελματικά εργαλεία που παρέχει η κλινική πρακτική στον εκπαιδευόμενο δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να αντικατασταθούν από καθαρά θεωρητικές μελέτες.....»

Επίσης, αναφέρεται πως η Κλινική Άσκηση είναι υποχρεωτική και μέρος της συνολικής εκπαίδευσης των φοιτητών λογοθεραπείας και η οποία θα πρέπει να γίνεται υπό την εποπτεία Λογοθεραπευτών με άδεια ασκήσεως επαγγέλματος Λογοθεραπευτή, βοηθώντας το φοιτητή να εντάξει όλες τις θεωρητικές γνώσεις του ΠΠΣ μέσα στην κλινική άσκηση. Επιπλέον, η κλινική άσκηση θα πρέπει να γίνεται σε μικρές ομάδες για τη διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και σε διαφορετικά πλαίσια (Κλινική Λογοθεραπείας του Τμήματος, σχολεία γενικής εκπαίδευσης, ειδικά σχολεία, κέντρα αποκατάστασης, νοσοκομειακές κλινικές, διαγνωστικά κέντρα, κλπ.), καθώς και όπου δύναται να προσφέρονται υπηρεσίες Λογοθεραπείας, ώστε να μπορέσει ο φοιτητής να συστηματοποιήσει τη γνώση σε διαφορετικές συνθήκες.

Τέλος, οι κλινικοί επόπτες θα πρέπει:

1. να έχουν (τουλάχιστον) 2 χρόνια επαγγελματικής εμπειρίας,
2. να εξοικειωθούν με το περιεχόμενο και μορφή του μαθήματος της Κλινικής Άσκησης στη Λογοπαθολογία,
3. να αναγνωρίζονται για το σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν στο ΠΠΣ,
4. να είναι σε αγαστή συνεργασία με την Επιτροπή Κλινικής Άσκησης,
5. να λαμβάνουν εκπαίδευση από το Τμήμα, με σκοπό να αναπτύξουν και να ενισχύσουν τις δεξιότητες που απαιτούνται για την καθοδήγηση και την κλινική εποπτεία.

Με βάση τα παραπάνω η Κλινική Άσκηση του ΠΠΣ του Τμήματος Λογοθεραπείας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων διαμορφώθηκε έτσι ώστε οι φοιτητές του να παρακολουθούν τρία μαθήματα, συγκεκριμένα:

- i) Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία 1 (9 ώρες παρακολούθησης την εβδομάδα ανά φοιτητή κατά το 5^ο εξάμηνο φοίτησης του ΠΠΣ),
- ii) Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία 2 (12 ώρες παρακολούθησης την εβδομάδα ανά φοιτητή κατά το 6^ο εξάμηνο φοίτησης του ΠΠΣ),
- iii) Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία 3 (12 ώρες παρακολούθησης την εβδομάδα ανά φοιτητή κατά το 7^ο εξάμηνο φοίτησης του ΠΠΣ)

Το σύνολο των ωρών που προκύπτουν στις 13 εβδομάδες παρακολούθησης ανά εξάμηνο είναι:

- i) Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία_1 = 117 ώρες
- ii) Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία_2 = 156 ώρες
- iii) Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία_3 = 156 ώρες

Σύνολο (μέγιστο) = 429 ώρες

Εξειδικεύοντας τα παραπάνω οι ώρες είναι:

- Μονά εξάμηνα (5^ο και 7^ο) = 273 ώρες*
- Ζυγά εξάμηνα (6^ο εξάμηνο) = 156 ώρες*

**Οι παραπάνω ώρες είναι για κάθε φοιτητή ατομικά*

3.1. Ώρες Κλινικής Παρακολούθησης

Η κλινική εκπαίδευση αρχίζει το 5^ο χειμερινό εξάμηνο με το μάθημα slt-51 Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία – 1. Ο φοιτητής θα πρέπει να ολοκληρώσει 25 ώρες κλινικής παρακολούθησης από το σύνολο των απαιτούμενων εκ του επαγγέλματος ωρών Κλινικής Άσκησης, η οποία υπόκειται στους παρακάτω περιορισμούς:

- Να υπάρχει άδεια του εκάστοτε φορέα
- Να ακολουθείται ο ενδυματολογικός κώδικας
- Να είναι απενεργοποιημένα κινητά
- Να τηρείται απόλυτη σιγή στο χώρο παρακολούθησης
- Να δίνεται προτεραιότητα στους γονείς/συζύγους/κηδεμόνες στα καθίσματα των χώρων παρατήρησης
- Να τηρούνται οι αρχές του απορρήτου και της προστασίας των προσωπικών δεδομένων
- Να τηρούνται οι οδηγίες παρακολούθησης που τίθενται από τον/την Υπεύθυνο Κλινικής Άσκησης
- Να εφαρμόζονται αυστηρά οι κανονισμοί του πλαισίου παρακολούθησης

3.2. Οργάνωση Κλινικών Δραστηριοτήτων

- Ο προγραμματισμός των θεραπειών γίνεται μεταξύ του Επόπτη και του Φοιτητή πριν την έναρξη της Κλινικής Άσκησης
- Τα θεραπευτικά πλάνα παραδίνονται ηλεκτρονικά στον επόπτη στο τέλος κάθε εβδομάδας, πριν την καθορισμένη θεραπεία, έτσι ώστε ο επόπτης να μπορεί να τα μελετήσει και να προσφέρει σχόλια

- Τα θεραπευτικά πλάνα συμπεριλαμβάνουν το θεραπευτικό υλικό και τη μεθοδολογία αξιολόγησης και θεραπείας καθώς και το πλάνο μάθησης, τα οποία πρέπει να υπογραφούν από τον επόπτη ΠΡΙΝ τη θεραπεία
- Ο φοιτητής προσέρχεται στο κλινικό πλαίσιο τουλάχιστον 15 λεπτά πριν την έναρξη της προγραμματισμένης συνάντησης με τον θεραπευόμενο και τον επόπτη
- Οι κλινικές επισημάνσεις του επόπτη, που αφορούν στο εξατομικευμένο πλάνο παρέμβασης (ΕΠΠ) που διαμορφώνει ο φοιτητής, πρέπει να υπογράφονται άμεσα και από τους δύο,
- Μετά τη θεραπεία, οι φοιτητές συζητούν για την επίδοσή τους με τον επόπτη τους (π.χ. ποια στοιχεία της συνεδρίας επιτευχθήκαν, ποια στοιχεία χρήζουν βελτίωσης κτλ.). Αυτή η σύντομη περιγραφή παραδίδεται με τις κλινικές παρατηρήσεις στον επόπτη προς συζήτηση (SOAP ημερήσιο θεραπευτικό πρόγραμμα)
- Η προετοιμασία του ΕΠΠ **είναι ευθύνη του φοιτητή και περιλαμβάνει**: τον έγκαιρο προγραμματισμό, την έγκαιρη υποβολή του σχεδίου συνεδρίας, την επιλογή και ταξινόμηση των υλικών που χρειάζεται για να διεξάγει την προγραμματισμένη συνεδρία (αρχείο ασθενούς, φόρμες καταγραφής πληροφοριών, υλικό κτλ.), ή/και τη δημιουργία κατάλληλου υλικού
- Οι φοιτητές έχουν ευθύνη να τακτοποιούν τον προσφερόμενο χώρο θεραπείας έτσι ώστε να είναι έτοιμος για την επόμενη συνεδρία.

3.3. Επικοινωνία

Ο φοιτητής/τρια υποχρεούται να χρησιμοποιεί ΠΑΝΤΑ τον πληθυντικό αριθμό όταν απευθύνεται στο προσωπικό του κλινικού πλαισίου και τους γονείς/κηδεμόνες των περιστατικών στα πλαίσια που επισκέπτεται. Σε καμία περίπτωση, πλην του χώρου θεραπείας με τον θεραπευόμενο, δεν χρησιμοποιείται ο ενικός αριθμός.

3.4. Ενδυματολογικός Κώδικας

Η κατάλληλη ενδυμασία υπόκειται σε διεθνείς κανόνες επαγγελματικής συμπεριφοράς. Ο ενδυματολογικός κώδικας θα πρέπει να τηρείται πάντοτε στα κλινικά πλαίσια, ακόμα και όταν δεν υπάρχει επαφή με θεραπευόμενους. Οι επόπτες διατηρούν το δικαίωμα να απαγορεύσουν συνάντηση με θεραπευόμενο της κλινικής, αν κρίνουν ότι οι φοιτητές δεν είναι κατάλληλα ενδεδυμένοι. Στην περίπτωση αυτή, θα υπάρξουν κυρώσεις.

Η ενδεδειγμένη ενδυμασία περιλαμβάνει καθαρά μακριά παντελόνια, φούστες/φορέματα που καλύπτουν τους μηρούς, και σχετικά κλειστές μπλούζες.

ΚΑΘΕ ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΚΛΙΝΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΒΑΛΛΕΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ

- Το σώμα είναι καλυμμένο από το λαιμό ως πάνω από τα γόνατα τουλάχιστο
- Η κοιλιά πρέπει να είναι πάντα καλυμμένη
- Τα μαλλιά είναι μαζεμένα μακριά από το πρόσωπο. Τα νύχια είναι κοντά, δεν εξέρχουν από τα δάκτυλα
- Τα κοσμήματα πρέπει να είναι διακριτικά και ασφαλή για τους θεραπευόμενους και για τους φοιτητές (π.χ. όχι κολιέ, όχι κρεμαστά σκουλαρίκια, όχι βραχιόλια)
- Η χρήση αρωμάτων/κολόνιας να είναι περιορισμένη για αποφυγή αλλεργικών αντιδράσεων.

3.5. Αρχές Απορρήτου και Προσωπικών Δεδομένων

Τα δεδομένα που αφορούν στους θεραπευόμενους στα κλινικά πλαίσια επίσκεψης είναι απόρρητα και εμπιστευτικά. Οι φοιτητές έχουν πρόσβαση σε προσωπικές/ιατρικές πληροφορίες των περιστατικών που τους έχουν ανατεθεί για θεραπεία-διάγνωση και μόνο, άρα αποτελεί και δική τους ευθύνη για την τήρηση εχεμύθειας, πέραν του επόπτη τους.

- Συζητήσεις για τους θεραπευόμενους με τους επόπτες και τους συμφοιτητές περιορίζονται **ΜΟΝΟ** σε θέματα που εξυπηρετούν κλινικό ή εκπαιδευτικό σκοπό
- Συζητήσεις που αφορούν στους θεραπευόμενους πρέπει να γίνονται σε κλειστούς χώρους. **ΔΕΝ** αναφέρονται περιστατικά στους διαδρόμους, ανελκυστήρες, αίθουσες διδασκαλίας ή άλλους δημόσιους χώρους
- Απαγορεύεται αυστηρά η οποιαδήποτε συζήτηση με γονείς/ κηδεμόνες/ οικογένεια για οποιοδήποτε ζήτημα αφορά σε κάποιο κλινικό περιστατικό. Αυτό αποτελεί ευθύνη του Κλινικού Επόπτη
- Τα κλινικά αρχεία των θεραπευομένων φυλάσσονται και **ΔΕΝ** εγκαταλείπονται ποτέ αφύλακτα σε δημόσιους χώρους. Πληροφορίες από τα αρχεία των θεραπευομένων δεν μεταφέρονται ποτέ εκτός κλινικών πλαισίων

- Υλικό από τα αρχεία των θεραπευομένων **ΔΕΝ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ** να φωτοτυπηθεί ή να φωτογραφηθεί
- Διαγνωστικές εκθέσεις, πλάνα θεραπείας ή οποιαδήποτε άλλα έγγραφα θεωρούνται εμπιστευτικά και απόρρητα και δεν εκτίθενται σε κοινή θέα
- **ΠΡΟΣΟΧΗ** – αντίγραφα από αρχεία που αφορούν θεραπευόμενους αποτελεί παράβαση του νόμου προσωπικών δεδομένων: τα αρχεία πρέπει να αφαιρούνται από κοινόχρηστους υπολογιστές, μετά την ολοκλήρωση της επεξεργασίας τους, και να παραμένουν **ΜΟΝΟ** στα κλινικά πλαίσια
- Οι φοιτητές **δεν** ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με τους θεραπευόμενούς τους με άλλους: (α) ειδικούς, (β) κλινικούς επόπτες και (γ) φοιτητές. Υπεύθυνος για ανταλλαγή πληροφοριών είναι ο επόπτης, μετά από ενημερωμένη συγκατάθεση από τον θεραπευόμενο ή/και την οικογένεια/φροντιστές του
- Οι φοιτητές **ΔΕΝ** χρησιμοποιούν προσωπικό εξοπλισμό (τηλέφωνα, iPads, iPods, μαγνητόφωνα, κάμερες, κλπ.) για την καταγραφή συνεδρίας (ολική ή μερική). Για να γίνει μια τέτοια καταγραφή θα χρειαστεί, η άδεια του κλινικού επόπτη και η έγγραφη συγκατάθεση του γονέα/κηδεμόνα/φροντιστή, ενώ στην περίπτωση ενήλικα θεραπευόμενου η έγγραφη συγκατάθεση του ιδίου
- Για να εξασφαλιστεί η ανωνυμία κάθε θεραπευόμενου, πρέπει να χρησιμοποιούνται τα αρχικά του ονοματεπώνυμου του ή μόνο το μικρό του όνομα στα φυλλάδια των φοιτητών (πλάνα θεραπείας, επικοινωνία με επόπτες ηλεκτρονική ή μη)
- Στο πλαίσιο της πολιτικής της εμπιστευτικότητας τα αρχεία των θεραπευομένων θα παρέχονται για μελέτη αποκλειστικά από τον επόπτη προς τους φοιτητές. Ταυτόχρονα, αποτελεί ευθύνη και του κάθε φοιτητή να τηρήσει το ως άνω πλαίσιο

3.6. Ασφάλεια - Υγεία

Για την παροχή λογοθεραπευτικών υπηρεσιών στους θεραπευόμενους, οι φοιτητές ακολουθούν τις ακόλουθες προφυλάξεις:

1. Πλένουν τα χέρια τους πριν και μετά τη θεραπεία
2. Χρησιμοποιούν γάντια **ΜΙΑΣ** χρήσης κατά τη διάρκεια θεραπείας ή αξιολόγησης
3. Απολυμαίνουν όλες τις καρέκλες και τα τραπέζια μετά από κάθε χρήση

3.7. Επείγοντα Περιστατικά

Οι φοιτητές ακολουθούν τα ακόλουθα βήματα σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης:

1. Καλούν τον επόπτη με ψυχραιμία
2. Προσπαθούν να καθυστερήσουν τον θεραπευόμενο
3. Γνωρίζουν τις κοντινές εξόδους κινδύνου του κλινικού πλαισίου και τα τηλέφωνα άμεσης ανάγκης (ΕΚΑΒ, χώρο σχολικού νοσηλευτή κλπ.)

3.8. Αξιολόγηση Φοιτητή

Η αξιολόγηση του φοιτητή γίνεται όπως αναφέρεται στα περιγράμματα μαθημάτων των:

- Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία – 1
- Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία – 2
- Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία – 3

3.9. Επιστημονικά Θέματα της Κλινικής Άσκησης υπό Εποπτεία Φοιτητών

3.9.1. Κλινικές Ικανότητες – Μεθοδολογία

Η Μεθοδολογία πρέπει να καλύπτει τις ακόλουθες διαστάσεις της κλινικής διαδικασίας:

- Πρόληψη
- Αξιολόγηση
- Διάγνωση
- Παρέμβαση

Οι φοιτητές πρέπει να αποκτήσουν ορισμένες κλινικές δεξιότητες ως προς τα ακόλουθα:

α) Να προσαρμόζουν τον τρόπο επικοινωνίας με το εκάστοτε άτομο κατά:

- Τη λήψη λεπτομερούς ιστορικού
- Την αξιολόγηση των ικανοτήτων επικοινωνίας του ατόμου και των διαταραχών που πιθανόν παρουσιάζει
- Τον καθορισμό των στόχων της θεραπείας και το θεραπευτικού σχεδιασμού

β) Να γνωρίζουν τις κατάλληλες μεθόδους πρώιμης και έγκαιρης παρέμβασης και της συμβουλευτικής για τις διάφορες διαταραχές

γ) Να γνωρίζουν πως να συνεργάζονται ως μέλη των διεπιστημονικών ομάδων.

3.9.2. Κλινική Άσκηση

α) Κλινικά Πλαίσια

Οι σπουδές της παθολογίας του λόγου και της ομιλίας πρέπει να περιλαμβάνουν κλινική άσκηση η οποία γίνεται υπό την εποπτεία και ευθύνη ικανών και εξειδικευμένων λογοθεραπευτών σε:

- Κλινική Λογοθεραπείας του Τμήματος
- Κέντρα Ψυχικής Υγείας και Ιατροπαιδαγωγικά Κέντρα (ΚΟ.ΚΕ.ΨΥ.Π.Ε.)
- Ακουσολογικά Κέντρα
- Κινητές Μονάδες
- Νοσοκομεία
- Παιδιατρικές Κλινικές
- Κλινικές ΩΡΛ, Ψυχιατρικές κ.α.
- Κλινικές Φυσικής Αποκατάστασης
- Σχολεία, Νηπιαγωγεία και Παιδικούς Σταθμούς (πλαίσια παρατήρησης)
- Ειδικά Σχολεία
- Ειδικές Τάξεις ή/και Παράλληλες Τάξεις Στήριξης

Ο φοιτητής εκπαιδεύεται σε τρία, τουλάχιστον, διαφορετικά πλαίσια και εξοικειώνεται με ένα πλήθος λογοπαθολογικών διαταραχών αναπτυξιακής ή/και επίκτητης αιτιολογίας.

β) Κλινική Λογοθεραπείας

Η Κλινική Λογοθεραπείας του Τμήματος Λογοθεραπείας του πανεπιστημίου Ιωαννίνων, παρέχει δωρεάν υπηρεσίες λογοθεραπείας (κλινική αξιολόγηση και παρέμβαση) σε παιδιά και ενήλικες με διαταραχές λόγου, ομιλίας, ακοής, φωνής και κατάποσης στην ευρύτερη γεωγραφική περιοχή των Ιωαννίνων και των γειτονικών περιφερειακών ενοτήτων.

Οι υπηρεσίες αυτές είναι μέρος της εκπαίδευσης των φοιτητών του Τμήματος Λογοθεραπείας στο πλαίσιο των μαθημάτων Κλινικής Άσκησης 1, 2 κ' 3 του Π.Π.Σ, και εποπτεύονται από μέλη του διδακτικού προσωπικού με την ειδικότητα του λογοθεραπευτή που συνεπικουρούνται στο έργο τους από διεπιστημονική ομάδα επαγγελματιών υγείας του Τμήματος ή εξωτερικών συνεργατών.

Η Κλινική λογοθεραπείας λειτουργεί στα πλαίσια του ακαδημαϊκού ημερολογίου του πανεπιστημίου Ιωαννίνων και παρέχει υπηρεσίες σε όλα τα άτομα που έχουν επικοινωνιακές ανάγκες χωρίς να κάνει διακρίσεις ηλικίας, φυλής, χρώματος, θρησκείας, φύλου, ικανότητας, σεξουαλικού προσανατολισμού, κλπ.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να προγραμματίσουν 'ραντεβού αξιολόγησης' και στη συνέχεια να ενταχθούν σε πρόγραμμα θεραπευτικής παρέμβασης.

3.9.3. Προαπαιτούμενα Μαθήματα

Ο φοιτητής για να εγγραφεί στην κλινική άσκηση θα πρέπει να έχει ολοκληρώσει επιτυχώς ένα σύνολο προαπαιτούμενων μαθημάτων του ΠΠΣ, συγκεκριμένα:

- **Για την Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία – 1**

Τα μαθήματα Γλωσσική Ανάπτυξη & Αναπτυξιακές Γλωσσικές Διαταραχές (Υ), Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στη Λογοπαθολογία σε Παιδιά (Υ) και Θεραπευτικές Προσεγγίσεις στη Λογοπαθολογία σε Παιδιά (Υ)

- **Για την Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία – 2**

Την Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία – 1 και τα μαθήματα Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στη Λογοπαθολογία σε Ενήλικες (Υ) και Θεραπευτικές Προσεγγίσεις στη Λογοπαθολογία σε Ενήλικες (Υ)

- **Για την Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία – 3**

Την Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία – 2

3.9.4. Ο Ρόλος του Κλινικού Επόπτη

Οι Κλινικοί Επόπτες θα πρέπει να τηρούν τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- **Σεμινάριο Εποπτείας:** Κάθε Λογοθεραπευτής που θα εργαστεί στο πλαίσιο της Εποπτευόμενης Κλινικής Άσκησης στη Λογοπαθολογία 1, 2 και 3 θα πρέπει να έχει παρακολουθήσει το διήμερο σεμινάριο εποπτείας Κλινικής Άσκησης που θα προσφέρει το Τμήμα Λογοθεραπείας – Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.
- **Άδεια Ασκήσεων Επαγγέλματος:** Κάθε Λογοθεραπευτής που θα εργαστεί στο πλαίσιο της Εποπτευόμενης Κλινικής Άσκησης στη Λογοπαθολογία 1, 2 και 3 θα πρέπει να έχει άδεια ασκήσεως επαγγέλματος όπως αναφέρει η κείμενη νομοθεσία.

Ο επιβλέπων κλινικός επόπτης είναι αυτός που θα καθοδηγήσει τον εκάστοτε φοιτητή στην απόκτηση κλινικής εμπειρίας. Αυτή η καθοδήγηση περιλαμβάνει την άμεση διδασκαλία των κλινικών μεθόδων, την αυτοαξιολόγηση, την κλινική ανάλυση και τις δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων. Ο ASHA έχει αναπτύξει διάφορους κανονισμούς και κατευθυντήριες γραμμές για την εποπτεία (American Speech-Language-Hearing Association 2008b, 2008c, 2008d). Οι απαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες του επόπτη καθορίζονται από **11** βασικά στοιχεία:

1. Προετοιμασία για τη διαδικασία εποπτείας
2. Διαπροσωπική επικοινωνία και σχέση επόπτη-εποπτευόμενου
3. Ανάπτυξη δεξιοτήτων, κριτικής σκέψης και επίλυσης προβλημάτων του εποπτευόμενου
4. Εξέλιξη της κλινικής ικανότητας του εποπτευόμενου κατά την αξιολόγηση
5. Εξέλιξη της κλινικής ικανότητας του εποπτευόμενου κατά την παρέμβαση
6. Επίβλεψη των συνεδριών και οργάνωση των ομάδων κλινικής καθοδήγησης
7. Αξιολόγηση της εξέλιξης των εποπτευόμενων ως κλινικοί
8. Διασφάλιση της διαφορετικότητας (αναπηρία, φυλή, εθνικότητα, φύλο, ηλικία, πολιτισμός, γλώσσα, τάξη, εμπειρία και εκπαίδευση)
9. Διασφάλιση του απορρήτου όλων των εγγράφων της εποπτευόμενης Κλινικής Άσκησης
10. Διασφάλιση των κανόνων (κώδικα) ηθικής και δεοντολογίας και τήρηση της τρέχουσας νομοθεσίας
11. Εφαρμογή των αρχών καθοδήγησης και εποπτείας

4. Διοικητικά Θέματα της Εποπτείας της Κλινικής Άσκησης Φοιτητών

Την Επιστημονική και Διοικητική ευθύνη για την Εποπτεία της Κλινικής Άσκησης του ΠΠΣ του Τμήματος Λογοθεραπείας έχει το ίδιο το Τμήμα. Με απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος ορίζεται ως Υπεύθυνος Κλινικής Άσκησης ένα μέλος ΔΕΠ, ή Επιτροπή μελών ΔΕΠ. Ο Υπεύθυνος ή η Επιτροπή Κλινικής Άσκησης έχει στα καθήκοντά του/της:

- Να αξιοποιεί τις σχολικές μονάδες του Δήμου Ιωαννιτών μετά από έγκριση του Υπουργείου Παιδείας

- Να αξιοποιεί τόσο τις νοσοκομειακές μονάδες και τις κλινικές αυτών όσο και άλλα πλαίσια (πχ. κέντρα αποκατάστασης, ΕΛΕΠΑΠ, ΜΕΡΙΜΝΑ, ΟΚΠΑΠΑ, γηροκομεία, παιδικούς σταθμούς, κλπ.) της ευρύτερης περιοχής του Δήμου Ιωαννιτών
- Να συνεργάζεται με τον/την υπεύθυνο/νη του κάθε πλαισίου Κλινικής Άσκησης ως προς την επίσκεψη της ομάδας φοιτητών με τη συνοδεία του κλινικού επόπτη, που έχει οριστεί από το Τμήμα Λογοθεραπείας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων,
- Να καθορίζει, σε συνεργασία με το κάθε πλαίσιο Κλινικής Άσκησης, τον αριθμό των ατόμων που θα δεχθούν λογοθεραπευτική αξιολόγηση/παρέμβαση κ.ά.
- Να επικοινωνεί (εντύπως και/ή ηλεκτρονικά) με τον/την υπεύθυνο/νη του κάθε πλαισίου Κλινικής Άσκησης για την ομαλή διεξαγωγή της Κλινικής Άσκησης
- Να προετοιμάζει μαζί με άλλα μέλη του Τμήματος το πρόγραμμα παρακολούθησης και επισκέψεων των κλινικών ασκήσεων για κάθε φοιτητή
- Να επιλύει ακαδημαϊκά, διοικητικά και επιστημονικά προβλήματα τα οποία προκύπτουν κατά τη διάρκεια διεξαγωγής των Κλινικών Ασκήσεων 1, 2 και 3.